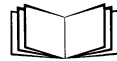

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА,
ФАКУЛЬТЕТ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ АНАТОЛІЯ АВДІЄВСЬКОГО УКРАЇНСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. КОМІСІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОСВІТИ В КРАКОВІ
(ПОЛЬЩА)
ПРИВАТНИЙ ЛІЦЕНЗОВАНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «СЛОВ'ЯНСЬКА МУЗИЧНА
ШКОЛА» (м. САСКАТУН, ПРОВІНЦІЯ САСКАЧЕВАН, КАНАДА)

МАТЕРІАЛИ
І МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«МИСТЕЦТВО БЕЗ КОРДОНІВ: ТВОРЧІ ДІАЛОГИ»

11 квітня 2023 року

Таким чином, проблема підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва у вищих закладах мистецької освіти може бути успішно вирішеною тільки при глибокому розумінні сучасних напрямків освітньої сфери, котрі ґрунтуються на принципах гуманізації, культуровідповідності, акмеологічності й зумовлюється необхідністю особистісно-орієнтаційного навчання та виховання.

Формування вокальної культури майбутніх учителів музики повинно передбачати цілеспрямоване залучення всіх студентів до культурних цінностей глибоке освоєння ними спадщини минулого й новації сучасності, усвідомлення загальнокультурних цінностей, формування навичок творчої, а саме – виконавської діяльності. У вищій школі студенти мають можливість навчитися орієнтуватися у сучасному культурному просторі, постійно змінному інформаційному полі; емоційно відчувати довершені твори музичного та вокального мистецтва

Література:

1. Василенко Л.М. Взаємодія вокального і методичного компонентів у процесі професійної підготовки майбутнього вчителя музики : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / НПУ ім. М.П. Драгоманова. Київ, 2003. 20 с

1. Рудницька О. П. Музика і культура особистості: проблема сучасної педагогічної освіти: [навчальний посібник]. Київ: ІЗМН, 1998. 248 с.

2. Стахевич О. Основи вокальної педагогіки. Курс лекцій: навч. посіб. для студентів диригентсько-хорових факультетів музичних і педагогічних вузів. Х.: ХДАК, 2002. 92 с.

3. Юцевич Ю. Є. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу: [навч.метод. посібник для викладачів студентів мистецьких навчальних закладів, учителів шкіл різного типу]. К.: ІЗМН, 1998. 160 с.

ВОКАЛЬНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В КОНТЕКСТІ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ

ОВЧАРЕНКО Наталія,

доктор педагогічних наук,

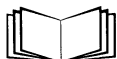
професор, професор

Криворізького державного педагогічного

університету,

м. Кривий Ріг, Україна

Феномен майбутнього вчителя музичного мистецтва полягає у володінні системою фахових компетентностей для здійснення дослідницької, навчальної, методичної, виконавської, педагогічної, організаторської, просвітницької музично-педагогічної діяльності. Педагог-музикант повинен бути обізнаним із сучасними тенденціями розвитку світової культури та освіти, досконало володіти інформаційно-комп'ютерними й музично-

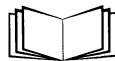
педагогічними технологіями, ґрунтовними знаннями методики музичного навчання і виховання учнів. Разом з тим, сьогодні особливо актуально, щоб учитель музичного мистецтва мав практичні вміння власного вокального показу творів для дітей, виконання на музичному інструменті, керівництва хоровим колективом, вокальним ансамблем, групою солістів-вокалістів чи інструменталістів.

Щодо вокальної підготовки, то в системі фахової підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва вона представлена дисциплінами: «Вокальний клас», «Методика постановки голосу», «Теорія і методика викладання вокалу», «Практикум за фахом з методикою його викладання (вокальний клас)» та ін. Мета зазначеної підготовки як злагодженої й апробованої роками системи полягає в розвитку природних вокальних здібностей студентів; цілеспрямованому формуванні позитивної мотивації до вокально-виконавської і вокально-педагогічної діяльності, теоретичних знань та практичних умінь з вокального класу і методики постановки співацького голосу.

Специфіка вокального навчання у закладах вищої музично-педагогічної освіти передбачає оволодіння студентами сучасною науково-теоретичною базою знань з проблем розвитку співацького дитячого і дорослого голосу, методичним інструментарієм з вокальної педагогіки, вокально-виконавським та вокально-педагогічним комплексом компетентностей.

До завдань вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва слід віднести: здійснювати естетичне виховання студентів, формувати вокальні і вокально-педагогічні цінності, підвищувати рівень співацької майстерності; розвивати виконавські, художньо-творчі здібності, формувати розуміння психологічних та біофізичних механізмів співацького процесу; встановлювати стійкі критерії якості співу і співацької майстерності, розвивати активний вокальний слух, виховувати уявлення про акустично та художньо повноцінне звучання співацького голосу, удосконалювати вокально-технічні та артистичні навички, формувати знання з основ методики розвитку та охорони дитячого та дорослого співацького голосу, готувати студентів до самостійного підвищення співацької та вокально-педагогічної кваліфікації в умовах професійної діяльності.

Зміст вокальної підготовки студентів у вищих музичних начальних закладах спрямований на засвоєння високохудожнього зарубіжного й національного вокального репертуару, кращих світових і вітчизняних співацьких традицій та інновацій, розвиток професійних якостей співака-виконавця, педагога-музиканта, формування його естетичних цінностей, здатності до творчої діяльності в педагогіці та мистецтві. Особлива увага сьогодні в навчанні співу студентів приділяється вивченню й популяризації камерно-вокальної спадщини сучасних українських композиторів, як: Г. Гаврилець, Л. Дичко, В. Сильвестрова, М. Скорик, Б. Фільц та ін., а також – української народної пісні, творчості вітчизняних композиторів-класиків.

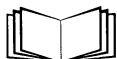
На думку Н. Гребенюк «навчання викладача вокалу передбачає засвоєння низки понять, у яких відображаються й закріплюються об'єктивні відношення взаємопов'язаних і взаємозалежних елементів вокальної та загальної педагогіки, основ вокальної методики і вокального виконавства, а також їх зумовленість усією системою навчання» [1].

Щодо виявлення складових вокальної підготовки, існує визначена думка вчених, які виділяють у ній такі елементи: теоретична й методична підготовка. Система вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва як динамічне гнучке утворення сьогодні збагачується методологічною підготовкою. У сучасних наукових розвідках здійснюється дослідження методологічної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в сферах вокального мистецтва і вокальної педагогіки, спрямованої на систематизацію наукових методів пізнання зазначених сфер на філософському, загальнонауковому, конкретнонауковому і технологічному рівнях (Н. Овчаренко) [3]. Формування методологічно зорієнтованого змісту вокальних дисциплін базується на принципах: науковості, системності, міждисциплінарності, поліхудожності, інноваційності, професійної спрямованості [4].

За доцільної думки китайського вченого Лі Ліцюань, у процесі вокальної підготовки повинна формуватися методологічна компетентність майбутніх учителів музичного мистецтва, яка базується на опануванні студентами методологією вокально-виконавського мистецтва й вокальної педагогіки, Сформована методологічна компетентність студентів є основою їх подальшого світоглядного, загальнонаукового, вокально-виконавського й вокально-педагогічного зростання та активізації саморозвитку пізнавальної мотивації, науково-творчого та критичного мислення, емоційної та ціннісної сфер)[2].

Результативність вокальної підготовки майбутніх вчителів-музикантів нерозривно пов'язана з моніторингом рівнів готовності студентів до вокально-виконавської і вокально-педагогічної діяльності, який здійснює викладач вокального класу, стосується передусім: стану мотиваційно-потребової сфери студента щодо майбутньої вокально-виконавської та вокально-педагогічної діяльності; конкретних вокально-музичних даних студента, тобто, вокально-музичних здібностей; наявності у майбутнього вчителя-музиканта наукових знань про співацький процес як психологічне, біофізичне та мистецьке явище; рівня сформованості вокальних компетентностей; рівня розвитку музично-вокального слуху; відповідності педагогічних знань, умінь і навичок студента методиці формування його співацької культури в процесі навчання; орієнтації у вокальному репертуарі різних типів голосів, шкільному програмному дитячому репертуарі, науково-методичній літературі.

У процесі вокальної підготовки майбутнього вчителя-музиканта повинен бути творчий підхід самого студента до навчання, який проходить за такими

напрямами: свідомою роботою над голосом, самостійною роботою над якісним звукоутворенням, розвитком відчуттів і вокальних уявлень через розуміння голосоведення і нейромоторної діяльності організму; систематичною роботою над вдосконаленням методики розвитку музичних (вокальних) здібностей засобами вокального мистецтва, опанування високохудожнім репертуаром світової вокальної культури.

Отже, сучасна вокальна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва базується на основі обґрунтування її мети, змісту складу, завдань, методів, результатів. Система вокальної підготовки зазначених фахівців сьогодні збагачується методологічною складовою, який забезпечує формування наукового критичного мислення у студентів у сфері вокального мистецтва й вокальної педагогіки.

Література:

1. Гребенюк Н.С. Вокально-виконавська творчість: психолого-педагогічний та мистецтвознавчий аспекти : Монографія. Київ : НМАУ ім. П.І. Чайковського, 1999. 269 с.
2. Лі Ліцюань. Формування методологічної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі вокальної підготовки. дис. ... к-та пед. наук : 13.00.02 / Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, Одеса, 2020, 256 с.
3. Ovcharenko N. Vocal methodology: on the problem of system research. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2020. № 3. С. 166–170.
4. Natalia Ovcharenko, Olha Matveieva, Olha Chebotarenko. Methodological readiness formation of future music art teachers for their professional activity. *Amazonia Investiga*. Volume 9 - Issue 27 / March 2020. 157 – 164. DOI: <http://dx.doi.org/10.34069/AI/2020.27.03.16>.

МИСТЕЦЬКО-ОСВІТНІЙ ПРОЄКТ ЯК ЗАСІБ ІНСТРУМЕНТАЛІЗАЦІЇ ПЕРСПЕКТИВНИХ ХУДОЖНІХ ІДЕЙ

БОДРОВА Тетяна,

*кандидат педагогічних наук,
професор кафедри теорії*

*та методики музичної освіти, хорового
співу і диригування Українського державного
університету імені Михайла Драгоманова,
м. Київ, Україна*

Методологічний ландшафт сучасної цивілізації забезпечується зближенням технологічних потенцій теорії та інформаційних здатностей практики, що перебувають у стані трансформації. Шлях конструювання та проектування – один з найактуальніших у сучасному науковому пізнанні, що набуває для суспільства інтегрального статусу у взаємодії не тільки теоретичного і практичного, але й минулого і майбутнього.